

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 17 juli 2008

MEDITATIE

De vorst van het heir des HEEREN

Voorts geschiedde het als Jozua bij Jericho was, dat hij zijn ogen ophief en zag toe, en ziet, er stond een Man tegenover hem, Die een uitgetogen zwaard in Zijn hand had. En Jozua ging tot Hem en zeide tot Hem: Zijt Gij van ons, of van onze vijanden? En Hij zeide: Neen, maar Ik ben de Vorst van het heir des HEEREN; Ik ben nu gekomen! Toen viel Jozua op zijn aangezicht ter aarde en aanbad, en zeide tot Hem: Wat spreekt mijn Heere tot Zijn knecht? Toen zeide de Vorst van het heir des HEEREN tot Jozua: Trek uw schoenen af van uw voeten; want de plaats, waarop gij staat, is heilig. En Jozua deed alzo.

Jozua 5:13-15

Israël is door de Jordaan getrokken. De strijd in Kanaän wacht. Maar vóór de strijd begint moet het verbond worden vernieuwd: de besnijdenis en het Pascha worden opnieuw ingesteld. Daarna gaat Jozua naar Jericho. Alleen.

Deze stad moet worden ingenomen. Daar staat Jozua. Hoge en dikke onneembare muren rijzen voor hem op. De Heere heeft hem bemoedigd

met de woorden: 'Ik zal u niet begeven en zal u niet verlaten' (Joz. 1:5). Maar nu komt het er op aan. Jozua heeft in zichzelf ook geen kracht. Als hij ziet op zichzelf ziet hij alleen maar muren van onmogelijkheid. Kent u deze muren ook? Muren van zonde en schuld, waar je niet overheen kunt kijken. Muren die je nooit kunt overwinnen in eigen kracht. Wat kun je machteloos staan in de strijd tegen de zonden. Heeft de Heilige Geest uw

ogen al eens geopend voor deze muren? De fundamenten van de muren van zonden liggen in het paradijs. Als Gods Geest daaraan ontdekt, wordt het zo onmogelijk om verlost te worden van onze zonden en schuld. Wat is het nodig om voor het eerst, maar ook steeds weer opnieuw te leren dat we in onszelf krachteloos zijn. Jozua had al grote heldendaden in zijn leven gedaan en toch moest hij telkens inleven dat hij een Ander nodig heeft.

Jozua heft zijn ogen op. De dichter van Psalm 25 deed het ook. 'Tot U o HEERE, hef ik mijn ziel op... Mijn God op U vertrouw ik, laat mij niet beschaamd worden'. De Heere laat niet alleen zien op de muren! De ogen en het hart mogen door genade omhoog gericht worden. Dan ziet Jozua een Man met een uitgetrokken zwaard. Dit is voor Jozua een geloofs-beproeving. De Heere had immers gezegd: 'Wees sterk en heb goede moed'. Maar nu krijgt hij geloofskracht. Hebreeën 11:34 wordt waar in het leven van Jozua: '... uit zwakheid krachten hebben gekregen...'. Dan lezen we van deze vreesachtige man uit Jozua 1: 'En Jozua ging tot Hem en zeide tot Hem: Zijt Gij van ons of van onze vijanden?' Een wonderlijke vraag. De Man met het zwaard is Christus, de Engel des verbonds. Jozua herkent Christus niet. En toch had deze Man als de grote Profeet hem bemoedigd en onderwijs gegeven. Wat is het toch nodig dat Christus Zichzelf telkens openbaart in het leven van Zijn volk. Jozua vraagt zelfs of Hij een vijand is. Wat kan Gods Kerk na alle ontvangen genade toch blind zijn voor Christus. Dan moet Christus Zichzelf bekend maken. En dat doet Hij hier bij de muren van Jericho: 'En Hij zeide: Neen, maar Ik ben de Vorst van het heir des HEEREN'. Nu moeten we erop letten hoe Christus Zich bekendmaakt. Hij openbaart Zich altijd *overeenkomstig de omstandigheden* van Zijn volk. Hij kwam bij Abraham als een reiziger. Bij Mozes in de woestijn bij de brandende braambos. Hier, bij Jericho,

Inhoud

86e jaargang

Nr. 42

- 1 De vorst van het heir des HEEREN
- 2 Kinderen en echtscheiding
- 4 Commentaar: Hyperigheid
- 5 Evangelisch (13)
- 7 Strijd tegen de satan (1)
- 8 Boekaankondigingen
- 9 Boekennieuws
- 11 Kerknieuws
- 12 Berichten
- 13 Kerkdiensten

kort voor de strijd, als een Held, als de Leeuw uit de stam van Juda. Dan is Hij zo'n gepaste Zaligmaker voor een verloren zondaar. Dan blijkt het, dat Hij weet wat een strijdend volk op aarde nodig heeft. Wat een troost ligt er dan in een alwetende Zaligmaker!

Als deze Zaligmaker komt, heeft Hij *genoeg*. Jozua hoort dat de Overste van het Engelenleger voor hem staat. Dat betekent dat er straks twee legers zijn: de soldaten van Israël én een engelenleger. Ziende op deze Veldheer zal de overwinning zeker zijn. Deze Zaligmaker komt ook altijd *op tijd*. Hij zegt: 'Ik ben nu gekomen'. Hij komt nooit te vroeg, anders zou er geen plaats voor Hem zijn. Hij komt nooit te laat, anders zouden de strijders omkomen. Houdt dan maar moed, strijdend volk, Gods tijd is de beste tijd!

Jozua wordt onder dit alles zo klein. 'Toen viel Jozua op Zijn aangezicht ter aarde en bad aan en zeide tot Hem: Wat spreekt mijn Heere tot Zijn knecht?' Genade verootmoedigt en vernedert. Als de tegenwoordigheid Gods ervaren wordt in Christus komt er aanbidding. Dan ben je sprakeloos verwonderd dat God aan zo'n ellendige zondaar denkt. Heeft u zo de Zaligmaker al eens ontmoet?

Jozua moet de schoenen uittrekken. De tegenwoordigheid des Heeren maakt heilige grond. De onreinheid moet wijken. De Heere gebiedt Jozua zich te heiligen, te verootmoedigen, te vernederen. De Heere doet een mens naar binnen kijken, opdat de tegenwoordigheid van Christus een

nog groter wonder voor hem zou zijn. Met het uittrekken van de schoenen heeft de Heere echter meer te zeggen. Hij had dit ook aan Mozes geboden bij de brandende braambos. Toen stond Mozes voor zijn grote levenstaak. Nu staat Jozua voor zijn grote levenstaak, de verovering van het land Kanaän. Ook hij moet zijn schoenen uittrekken. Daarmee bevestigt de Heere Zijn Woord: 'Gelijk

Ik met Mozes geweest ben, zal Ik met u zijn'. En dan weet Jozua dat de Heere Mozes heeft geholpen in de woestijn van het leven. Dan zegt de Heere: 'Zo zal Ik ook zorgen voor u, Ik zal u niet begeven en zal u niet verlaten.' Waar zijn dan uw muren? Ze zijn overwonnen door de Vorst Die met zoveel macht is bedeed! (Psalm 2).

Lisse,

ds. C. Neele

Kinderen en echtscheiding

Aan Bart wordt gevraagd bij wie hij zou willen wonen na de scheiding van papa en mama. Bart geeft geen antwoord, maar knipt zijn beer door-midden. Bart kan niet kiezen en Bart wil niet kiezen. Hij is uit zijn ouders geboren en de ouders hebben een kind dat uit hen geboren is. Daarom zijn ze aan elkaar verbonden met bloedbanden. Zonder die beide ouders zou Bart niet bestaan. Het bestaan van papa of mama ontkennen, is een deel van jezelf ontkennen.

Het geval van Bart is een klassiek voorbeeld. Aangrijpend genoeg voor ouders die scheiding overwegen. Ook aanleiding te over om een voorgenomen scheiding te heroverwegen en te

zoeken naar mogelijkheden om als ouders met hun kind(eren) verder te gaan in de band van het eens gesloten huwelijk.

Papa of mama?

Bij De Vluchtheuvel is een brochure verschenen onder de titel *Papa of mama? Kinderen en echtscheiding*. Het is geschreven door de gezinstherapeut Rien Geluk. De brochure is bestemd voor iedereen die op wat voor manier dan ook te maken heeft of kan krijgen met kinderen die betrokken zijn (geweest) bij een echtscheiding. Daarbij heeft de schrijver als uitgangspunt genomen dat de mens niet zal scheiden wat God samengevoegd heeft. Ik heb deze brochure met belangstelling gelezen.

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers aan:
ds. A. Moerkerken, Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263
e-mail: moerkerken@kliksafe.nl

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.

Boeken ter recensie en meditaties aan:
ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136,
3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:
redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk **woensdag 17.00 uur** vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:
Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,
2517 LA's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718,
e-mail: saambinder-adv@kliksafe.nl
Postbankno. 256686 t.n.v. de administratie van De Saambinder.

Advertenties € 0,70 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** in het bezit van de administratie te zijn.
Rouwadvertenties
uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:
Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 11,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 23,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 110,-; USA \$ 110,-.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:
Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av. N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

De redactie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Eigenlijk met meer dan gewone belangstelling. Want als je leest wat de ingrijpende gevolgen van echtscheiding voor kinderen zijn of kunnen zijn, dan komt onwillekeurig de gedachte boven: hoe kunnen ouders dit hun kinderen toch aandoen? Wordt over de gevolgen van echtscheiding voor kinderen niet veel te gemakkelijk heengestapt? Gevolgen, die hun hele leven beïnvloeden. Dat is ook de reden om deze brochure niet alleen aan te kondigen, maar over de daarin aan de orde gestelde problematiek wat meer te zeggen. In de hoop dat het aan het denken zet. Dat het kinderen die onverhoopt met een echtscheiding te maken krijgen, kan helpen om de gevolgen voor zichzelf onder ogen te zien en wellicht wat meer beheersbaar te maken. Herkenning kan soms al enige verlichting geven. Eveneens hoop ik dat iedereen die met echtscheiding te maken krijgt in familieverband, uit hoofde van het zijn van ambtsdrager of op welke wijze dan ook, van deze brochure kennis neemt. Op een heldere en indringende wijze wordt de problematiek aan de orde gesteld. We vinden daarin geen bijbelse uiteenzetting van het zevende gebod of van de gezagsverhouding tussen ouders en kinderen, maar het genoemde uitgangspunt in Mattheüs 19:6b klinkt door alles heen. Toch gaat de problematiek van echtscheiding ook onze gereformeerde gezindte niet voorbij. De hulpverlening krijgt vaak te maken met vastgelopen huwelijken. En met de ingrijpende gevolgen voor kinderen.

Gevolgen voor kinderen

Uiteraard is het niet de bedoeling de brochure tot in detail te beschrijven, al zou ik hem wel in handen van iedereen die met deze problematiek te maken heeft willen zien. Wat kunnen de gevolgen voor kinderen zoal zijn?

Zoals reeds opgemerkt, kunnen kinderen niet kiezen tussen ouders. Toch kunnen ze in een situatie komen dat ze gedwongen worden te kiezen. Als papa of mama het niet kan verdragen dat er nog goede dingen over de andere ouder worden gezegd, kan dat met zich meebrengen dat een kind in het verborgen toch loyaal blijft aan de andere ouder door onbewust het gedrag van die ouder te herhalen. Als er bij die ouder sprake is van gebruik van geweld of drankmisbruik, dan kan dat zelfs betekenen dat ook dit kind die verschijnselen gaat verto-

nen. Voor een kind is het een drama als de ene ouder de andere zwart maakt.

Schuldgevoel

Kinderen kunnen bij een echtscheiding een schuldgevoel krijgen. In de brochure wordt daar telkens op gewezen. "Maar toch komen de ruzies ook door mij", zeg Kamil. "Als ik er niet zou zijn, zouden papa en mama elkaar niet meer hoeven zien en waren er ook geen ruzies meer." Vooral in het vijfde hoofdstuk komen de ingrijpende gevolgen van echtscheiding voor kinderen aan de orde. Voor kinderen die jarenlang in een ruziesfeer verkeren, kan de bekendmaking dat de ouders gaan scheiden een opluchting betekenen. Maar die opluchting gaat vaak gepaard met sterke schuld- en schaamtegevoelens. Jarenlang hebben ze mee kunnen helpen om de spanningen in huis voor de buitenwereld verborgen te houden. Dat gaat niet meer. Schaamte en angst voor de reactie van de omgeving spelen een rol.

Echtscheiding van ouders staat niet op zichzelf. Het werkt door tot in de volgende generaties. Het ontwricht niet alleen het gezin, het brengt niet alleen ingrijpende problemen mee voor kinderen, maar ontwricht ook de samenleving.

Prestaties

Kinderen van gescheiden ouders presteren op school meestal slechter en hebben meer problemen in zelfbeleving en gedrag. Vooral zijn die gevolgen ernstiger daar waar een scheiding met veel conflicten gepaard gaat. De brochure veronderstelt dat scheiding onder christenen verhoudingsgewijs veel vaker met conflicten gepaard gaat, omdat zij vanuit hun opvatting over het huwelijk en door druk van de omgeving, vaak langer bij elkaar blijven. Dit zou inderdaad wel eens het geval kunnen zijn.

Welke ambtsdrager wordt niet geconfronteerd met een vastgelopen huwelijk, waarbij de conflicten zo hoog zijn opgelopen dat er naar menselijke berekening geen enkel uitzicht op herstel denkbaar is?

Jongens vertonen bij scheiding van

de ouders vaak druk en onrustig gedrag en naar buiten toe agressie en opstand. Meisjes keren zich meestal meer naar binnen. Slecht slapen en minder eetlust, vermijden van contacten met leeftijdgenoten, zijn herkenbare reacties. Ze willen de ouders niet ook nog met hún problemen opscheppen. De buikpijn die sommigen van hen elke avond voelen, verzwijgen ze maar liever.

Ontwrichting

Hoewel dat eigenlijk algemeen bekend is, is het toch schokkend om te lezen dat kinderen van gescheiden ouders meer problemen vertonen dan kinderen van niet gescheiden ouders. Zelfs na jaren kunnen die problemen zich nog voordoen. Vooral doen die gevolgen zich voor in de relaties die kinderen zelf aangaan. Omdat ze een goed voorbeeld missen neemt de kans op echtscheiding in de volgende generaties toe. Daarnaast is onderzoek gedaan door het CBS. Daaruit blijkt dat de echtscheidingskans van kinderen die bij hun ouders een echtscheiding hebben meegeemaakt, ruim twee keer zo groot is als die van kinderen zonder gescheiden ouders. Als voorbeeld: ruim 40% van de mensen die tussen 1977 en 1981 getrouwd zijn en een ouderlijke echtscheiding hebben meegeemaakt, is na 20 jaar gescheiden. Van de getrouwde personen zonder gescheiden ouders is dat nog geen 20%.

Aangrijpende cijfers. Echtscheiding van ouders staat niet op zichzelf. Het werkt door tot in de volgende generaties. Het ontwricht niet alleen het gezin, het brengt niet alleen ingrijpende problemen mee voor kinderen, maar ontwricht ook de samenleving. Het gezin als de hoeksteen van de samenleving verdwijnt. Iemand heeft eens gezegd dat we leven in een weggooisamenleving. Als iets ons niet meer bevalt, als het niet meer beantwoordt aan onze eigen verlangens en begeerten, dan gooien we het weg. Vanuit die mentaliteit ontstaan weggooihuwelijken en lopen ouders ook het risico hun kinderen weg te werpen. Natuurlijk weet ik wel dat echtscheiding een onwerkelijke werkelijkheid is. Er zijn omstandigheden waarin het samenleven van man en vrouw nauwelijks nog te dragen is. Maar de Bijbelse eis dat de mens niet zal scheiden wat God samengevoegd heeft, wordt soms wel erg lichtvaardig aan de kant gezet, zonder dat er een Bijbelse rechtvaardiging is voor de ontbinding van het huwelijk.

Godsdienstige opvoeding

Traumatische gevolgen kunnen optreden bij kinderen tengevolge van echtscheiding. Ook voor de godsdienstige opvoeding van het kind heeft een echtscheiding soms ingrijpende gevolgen. Een ouderlijke echtscheiding staat haaks op wat in de kerk en als het goed is thuis altijd is geleerd over het zevende gebod. Als er veel conflicten zijn bij de ouders zal een kind zich ook afvragen wat de betekenis van liefde en trouw is en hoe het dan moet met vijfde gebod, dat immers oproept vader en moeder te eren? En hoe om te gaan met verschillen in opvatting over waarden en normen tussen papa en mama? Een scheiding is vaak het gevolg van onoverbrugbare verschillen. Die kunnen ook liggen op godsdienstig terrein. De ene ouder bijvoorbeeld vindt bioscoopbezoek op zondag verantwoord, terwijl de ander daar terecht heel anders over denkt. Het kind kan met grote verschillen worden geconfronteerd.

De brochure reikt een aantal beschermende factoren aan die de negatieve gevolgen van echtscheiding voor kinderen kunnen beperken. Helaas is dat nodig.

Ondanks alle pogingen van hulpverleners en het pastoraat stranden sommige huwelijken. Met het oog op de gevolgen zou voor ouders, hulpverleners, pastoraat, de eerste priori-

teit altijd moeten liggen bij het proberen te voorkomen dat het tot een scheiding komt. De verwoestende gevolgen van een echtscheiding kunnen niet genoeg in beeld worden gebracht om met Gods hulp te dienen als middel om echtscheiding te vermijden. Er lopen wat beschadigde kinderen rond in Nederland als gevolg van verbroken huwelijken.

Met het oog op het voorgaande zou ik ook in dit verband willen oproepen om met huwelijks catechese ernst te maken. Als jongeren goed voorbereid het huwelijk ingaan, kan dat door de Heere gebruikt worden om hun huwelijk, ondanks de spanningen die in elk huwelijk wel eens voorkomen, toch te doen beantwoorden aan het doel waartoe de Heere het huwelijk heeft ingesteld. Het is een verbond voor het leven tussen één man en één vrouw naar de eis van Gods Woord en mede gericht op de voortplanting van de geslachten. Het is niet een verbintenis die wij kunnen verbreken, tenzij daarvoor een Bijbelse grond aanwezig is. Het is ook niet een vrijblijvende instelling als het om de opvoeding en het welzijn van kinderen gaat.

De brochure is te verkrijgen bij **De Vluchtheuvel, Houttuinlaan 7, tel. 0348 489990 en kost € 4,90, excl. verzendkosten.**

Capelle aan den IJssel, ds. W. Silfhout

Nederlandse volk. Kan dit nu werkelijk niet op een andere manier aan de orde komen?

Iemand die al jaren tegen dit soort opgewondenheid waarschuwt is mr. H. Tjeenk Willink, de vicevoorzitter van de Raad van State. De publieke onrust is het voornaamste probleem van het openbare bestuur op dit moment. Tjeenk Willink wees erop dat de Tweede Kamer op deze manier bijdraagt aan de uitholling van het gezag van de regering en de Kamer. Kortom, de opgewondenheid en hyperigheid draagt niet bij aan goede verhoudingen en het is slecht voor het openbare bestuur. Niet doen dus.

Neem bijvoorbeeld het terrorisme. Dat is natuurlijk een zeer ernstige zaak. Dat zal niemand ontkennen. Maar de manier waarop daar in samenleving en media soms op wordt gereageerd, gaat alle perken te buiten.

Samenleving

In de samenleving zien we ook dergelijke patronen. Neem bijvoorbeeld het terrorisme. Dat is natuurlijk een zeer ernstige zaak. Dat zal niemand ontkennen. Maar de manier waarop daar in samenleving en media soms op wordt gereageerd, gaat alle perken te buiten. Er hoeft maar even iets te gebeuren of alle kranten hebben weer grote koppen en er wordt weer over dreiging etc. gesproken. Dat er maar heel weinig slachtoffers in Nederland zijn gevallen (zegge één), schijnt ieder vergeten te zijn. Het verkeer is vele malen gevaarlijker dan het terrorisme als het gaat om dodelijke slachtoffers. En de kans dat iemand een ongeluk overkomt doordat hij thuis aan het klussen is, is veel groter dan dat hem iets overkomt door terrorisme. In 2007 zijn er bijvoorbeeld 28 mensen omgekomen bij 'doe het zelf' werkzaamheden in de eigen woning. Dat is heel wat meer dan bij terrorisme. Toch hebben we dat terrorisme maar op het netvlies. De media weten ons daarover voortdurend te berichten en zodoende ontstaat een wat opgewonden sfeer, waarin nuchterheid en bezonnenheid ontbreekt. Dit ene voorbeeld laat zich gemakkelijk uitbreiden met allerlei andere voorbeelden. De opgewondenheid in de samenleving is hoog en lijkt toe te

COMMENTAAR

Hyperigheid

Over bepaalde dingen kunnen mensen zich enorm opwinden. Sedert Pim Fortuyn lijkt de Nederlandse samenleving in een soort permanente opwindings te verkeren. In de politiek is dat ook al het geval. Laten we oppassen dat het in de kerk en de theologie niet dezelfde kant opgaat.

Politiek

De Tweede Kamer houdt in onze tijd heel wat spoeddebatten. In 2004 werd er achttien keer zo'n debat gehouden. In 2005 liep het aantal van die debatten op naar 38 en in 2007 werd het aantal van 43 bereikt. Voor

het lopende jaar 2008 staat de teller inmiddels op 48 en daar zullen er in de loop van het jaar nog wel wat bijkomen. Het laatste spoeddebat ging over de beveiliging van mevrouw Verdonk. Kennelijk was dat een zo zwaarwegende zaak dat daar alles voor opzij moest worden gezet. Als je de verrichtingen van Kamerleden in dit soort debatten volgt, kan een zekere verbijstering niet worden onderdrukt. De emoties lopen soms hoog op en van een normaal debat met uitwisseling van standpunten is nauwelijks sprake. Soms denk je dat men bezig is elkaar vliegen af te vangen. En dat voor het front van het

nemen. Daardoor wordt het zicht op de werkelijke problemen op zijn minst vertroebeld, zo niet erger.

Kerk

De kerk is een onderdeel van de samenleving. Boeiend is de vraag of opgewondenheid ook toeneemt in de kerk. We zijn immers mensen van onze tijd en het is natuurlijk goed mogelijk dat maatschappelijke processen ook doorvertaald worden naar de kerk. Er zijn ook wel aanwijzingen dat het zo is. Laat ik een recent voorbeeld geven. Onlangs promoveerde er een wetenschapper op een onderzoek naar de persoon van Arminius. Een dergelijk onderzoek is natuurlijk een heel waagstuk. Het is ook delicaat. In de Dordtse Leerregels wordt de leer van de Remonstranten heel duidelijk en zeer terecht veroordeeld. Onze belijdenis is heel duidelijk over de remonstrantse leer. Die leer is niet naar de Schriften en daar moeten we dus krachtig tegen waarschuwen. Dat gezegd zijnde, blijft het natuurlijk interessant om eens na te gaan wie belangrijk is geweest voor deze leer en waarom mensen deze leer voorstaan. Het doel van goede wetenschap is het *waarom* van de dingen te achterhalen. Dat geldt ook voor Arminius. Zijn leer moeten we natuurlijk afwijzen. Daar zijn de Leerregels heel duidelijk in. Maar de vraag is belangrijk waarom Arminius tot zijn gedachten gekomen is. Wat zat daar nu precies achter? Hoe ging Arminius om met Bijbelteksten? Hoe legde hij dingen uit? Welk grondmotief beheerste zijn theologie? Allemaal boeiende en ook belangrijke vragen. Immers als we het op goede gronden ergens niet mee eens zijn, dan is het natuurlijk wel belangrijk dat we ook werkelijk de diepste gronden van het verschil van mening opsporen en bloot leggen. Het is heel belangrijk dat we precies weten waar de wegen uiteen gaan. Ik ga dat hier nu verder voor dit geval niet uitwerken voor Arminius, maar dat achter de problematiek van de verkiezing en verwerping een visie schuilgaat op de gevallen mens en de al dan niet vrije wil lijkt mij zonneklaar. En het kan toch nuttig zijn dat eens grondig en duidelijk uit te spitten. Daar zijn wetenschappelijke proefschriften voor. Ik zou bijna zeggen: werden dergelijke studies maar meer gedaan. Ze kunnen wellicht behoeden om in dezelfde valkuilen terecht te komen als waar de Remonstranten in zijn aangeland.

Voorbarig

Op het hierboven genoemde proefschrift werd op verschillende manieren en zeer opmerkelijk gereageerd. Eerst begon dat eigenlijk, al ruim voor de promotie, met een, op zichzelf informatief vraaggesprek in de krant. Daarna, voordat het boek op de markt was en voordat de promotie had plaatsgevonden, gingen allerlei mensen al reageren. In het RD stond een brief van iemand die het met de onderzoeker oneens was. Later bleek dat hij het boek nog niet gelezen had. In het ND gaven ook verschillende mensen reeds hun mening over het boek en de zaak die aan de orde was. Terwijl het boek er nog niet was en terwijl de promotie nog moest plaatsvinden, was er al heel wat, vaak in

veroordelende zin gezegd en geschreven.

Dat vind ik toch wel vreemd. Het doet mij een beetje denken aan de hyperigheid die we zien in onze samenleving en waar we niet veel wijzer van worden. Laten we in de kerk die kant toch niet opgaan. Arminius, Pelagius, etc. zijn volledig en terecht door de kerk der eeuwen afgewezen. Daar wil ik helemaal niets van afdoen. Maar laten we wel in ons oordeel bezonnenheid en belijndheid blijven betrachten. Want van hyperigheid wordt de kerk niet beter. Wat geldt voor de politiek is ook van waarde voor de kerk. We kunnen dus van Tjeenk Willink leren.

Amersfoort,

ds. W. Visscher

13

Evangelisch

In een aantal artikelen maken we kennis met de evangelische beweging. We willen opnieuw nagaan hoe in evangelische kringen gesproken wordt over bekering en geloof. Hoe worden mensen opgeroepen tot bekering?

In het vorige artikel noemden we enkele opvallende trekken in het evangelische spreken over geloof en bekering. Onophoudelijk klinkt hierin de onbijbelse leer van de algemene verzoening door. Ook ligt alle nadruk op de keuze die de mens maakt. Alsof er nooit een zondeval is geweest, wordt de mens opgeroepen om zijn vrije wil te gebruiken om voor Jezus te kiezen. Dit kiezen lijkt soms sterk op een verstandelijke vaststelling dat we zondaren zijn, dat Jezus voor zondaren stierf en dat Hij dus ook voor mij aan het kruis hing. We willen in dit artikel nog wat verder doorgaan op deze punten.

Lucado

Op alle mogelijke manieren probeert de evangelische beweging mensen 'tot Jezus te leiden' zoals het heet. Deze drang om de boodschap van het Evangelie uit te dragen is op zichzelf een spiegel voor ons. Gevoelen wij ook zo'n drang om onze naasten op te roepen om het eeuwige behoud te

zoeken? Zijn wij bewogen om onze medemens, spreken we met hen over het ene nodige, of beperken onze gesprekken zich tot allerlei zakelijke en tijdelijke belangen? De zendings- en evangelisatiedrang van evangelische mensen zet ons aan het denken. Maar we mogen ook eerlijk de vraag stellen of hun boodschap overeenkomt met de Schrift, zoals we ons dat zelf ook altijd moeten afvragen. Laten we daarom nog eens wat lezen in evangelische lectuur.

Uit de boeken top-10 in het RD blijkt dat al langere tijd de boeken van Max Lucado behoorlijk populair zijn binnen de reformatorische kerken. Lucado, een prediker uit het Amerikaanse Texas, schrijft boeken die over de hele wereld verspreid worden. Uit zijn geschriften blijkt een grote bewogenheid met mensen. Lucado heeft ook gaven ontvangen om helder te schrijven en aansprekende voorbeelden te kiezen. Mogelijk maakt dit zijn boeken zo populair. Twee boeken las ik van hem. De titels luiden: *3:16; de hoopvolle boodschap van het bekendste bijbelvers* – een boek over Johannes 3:16 – en *Hij deed dit speciaal voor jou*.

Samenwerking

Lucado schrijft over de grootheid en heiligheid van God, hij durft eerlijk

gen. Het levensdoel van de satan is: "Hoe kan ik God treffen?" Nu hij in de hemel geen kansen meer heeft, verlegt hij zijn werkterrein naar de aarde. En zeer listig zet hij de aanval in. Hij weet in het hart van de mens dezelfde begeerte te leggen als die er bij hem leeft: als God willen zijn. En ontzaglijk... maar ook op aarde breekt de opstand uit. We kennen de geschiedenis zo goed, maar is het al eens diep tot ons doorgedrongen? We leven in opstand tegen God! Gewillige knechten, slaven zijn we geworden van satan. En satan? Hij denkt zo de hele wereld en de hele mensheid voor eeuwig in zijn bezit te hebben. Het helse gelach van de overwinning klinkt... in het verloren paradijs. Satan lacht God uit, want Hij is verslagen. Zo denkt satan tenminste.

De manier van werken van satan

Als kind kon je eindeloos lang denken over de manier van verleiden van satan. Hoe doet hij dat toch? Eigenlijk is zijn manier van werken altijd weer anders en voor ieder van ons apart. Hij heeft immers een zesduizendjarige ervaring? Toch zie je wel, dat hij een vaste werkwijze heeft om iemand in zijn boeien en strikken te krijgen. Twee aspecten zie je zich steeds herhalen. Hij weet ons in een bepaalde situatie te brengen die klikt met onze begeerten. En wanneer dat klikt, lacht hij en is tevreden. Want die "klik" zorgt ervoor, dat we gebonden en geboeid zijn. Zo weet de grote verleider ons te boeien en naar de ondergang te slepen.

Zijn werkwijze zien we al in het Paradijs beginnen. Hij ontmoet Eva bij de boom der kennis des goeds en des kwaads. Hij weet met haar in gesprek te komen en weet in haar hart de gedachte te koesteren om als God te willen zijn. Ze ziet die boom en ze voelt haar hart trillen van begeerte. Het "klikt" en... ze is gevangen! Sluw, listig doet satan nu een stapje terug. Hij laat Eva naar Adam gaan. Ook Adam ziet dat wat voor hem staat en ook hij voelt van binnen de begeerte branden. En weer klikt het. Hij is een gevangene van de boze. Satan heeft zijn grote doel bereikt om Adam en Eva, u en mij te scheiden van God, onze Schepper. En om ons te binden aan hem. Satan is de grote tegenstander, de verklaarde vijand van God. En wordt hij ook niet Diabolos genoemd, de ophitser, de vernielser? En hoe openbaart hij zich als Belial, de wetteloze!

Andere voorbeelden

Mag ik u nog een paar voorbeelden noemen van de werkwijze van satan? We kennen Gehazi, de knecht van Elisa. Hij heeft zijn heer zojuist horen zeggen, dat hij van Naäman geen geschenken wil ontvangen. Dat Gehazi dat nu juist moet horen! De satan ontsteekt in zijn hart een vuur van hebzucht. Is het niet heerlijk om veel geld te hebben? Je kunt dan wat gemakkelijker leven. Hard werken hoeft even niet. Dat zou toch heerlijk zijn? De wereld van hoogmoed rijst in hem op. Straks telt hij als rijke man ook mee. Hij kan ook feesten organi-

Satan kent uw en mijn zwakke plekken feilloos. Elk kiertje en gaatje weet hij te vinden om binnen te komen.

seren, mooie kleren dragen. En... het klikt! Het goud buiten hem en zijn begeerte in hem klikken en Gehazi is gevangen.

Ananias en Saffira zijn ons evenmin onbekend. Het is Pinksteren geweest en het gaat heel goed in de eerste christengemeente. Veel te goed, vindt satan. Hij verzint een duivels plan voor het echtpaar: je verkoopt een stuk land en je doet net of je alles geeft. Maar je houdt ondertussen een gedeelte voor jezelf. De wereld van hoogmoed zet hen aan. Doen... want dan ben je ook in tel in de gemeente. Hoe zullen Petrus en de anderen je prijzen. En... het klikt. De eer van anderen en de begeerte in hen sluiten naadloos op elkaar aan. Gevangen zijn ze!

Ook een kind van God is in groot gevaar. David loopt op het dak van

zijn paleis. De duivel stuurt zijn ogen en de wereld van avontuur gaat open. Het vleselijke genot jaagt een zondige begeerte door David heen en... het klikt! David is gevangen, geboeid door de satan en zijn eigen zonden.

Klikt het bij u?

Ja, dat is de eerlijke vraag. Klikt het bij u ook? Satan kent uw en mijn zwakke plekken feilloos. Elk kiertje en gaatje weet hij te vinden om binnen te komen. Door de oogpoort bij de een; door de oorpoort bij de ander. En zo graag blaast hij het smeulende vuurtje in ons hart aan om te gaan zondigen. Nee, laten we de satan alstublieft niet overal de schuld van geven. Ik had eens een jongen met het Syndroom van Down in mijn groep, die nogal eens flink ondeugend was. Wanneer ik hem op zijn gedrag wilde gaan aanspreken, zei hij gauw: "Duivel, meester. Lelijke duivel mij opstoken". Wijlen ds. Verhagen schijnt het vroeger vaak zo treffend te hebben verwoord: "Arm duiveltje toch, arm duiveltje toch. Je krijgt ook overal de schuld van". Maar voluit zijn we verantwoordelijk voor onze eigen daden. Wat lenen we satan vaak oog en oor en brengen onszelf in verleiding om toe te geven aan de wekstem van de zonden. Gewillig dienen we hem die ons naar de ondergang wil slepen. Zijn knellende banden voelen we van huis uit niet eens; satans strikken en boeien bekoren ons zelfs! Zo diep was onze val; zo verknocht raakten we aan satan. Zijn fluwelen handen strelen ons, maar nogmaals; het zijn helse klauwen. Hebben wij dat al eens gezien en ervaren?

(wordt vervolgd)

Nunspeet,

W. Visser

BOEKAANKONDIGINGEN

"Heb goede moed!" door ds. W. Pieters; uitg. De Groot Goudriaan - Kampen; ISBN 978 90 6140 956 4; 175 blz.; € 14,90.

In deze bundel biedt de auteur voor iedere week een overdenking over een Schriftgedeelte.

"Zalig de armen van geest" door Th. J. Locher; uitg. Boekencentrum - Zoetermeer; ISBN 9 78 90 23 91530 0, 114 blz.; € 12,90.

Bundel met twaalf preken van de Zwitser Theodor Jacob Locher, leerling van Kohlbrugge.

"Jona de profeet"; door ds. C.G. Vreugdenhil; uitg. P. Boekhout – Tholen; ISBN 9 789075 957518; 140 blz.; € 9,95.

Dit boekje is een combinatie van een bijbelstudieboek en een prekenbundel, handelend over Jona, een profeet van God.

"Aan moeder"; door ds. P. van Ruiten- burg; uitg. Den Hertog – Houten; ISBN 9 789033 121135; 71 blz.; € 9,90.

Dertigtal bijbelteksten uitgelegd, die gaan over gevoelens, moeiten en vreugden in het leven van moeders.

"Naar de kerk"; door ds. P. van Ruiten- burg; uitg. Den Hertog – Houten; ISBN 978 90 331 2121 8; 207 blz.; € 14,40.

52 bijbeloverdenkingen over kerkgang. Een beantwoording van vragen rondom de kerkdienst en de christelijke gemeente.

"Leven in God"; door C.H. Spurgeon; uitg. P. Boekhout – Tholen; ISBN 9 789075 957525; 118 blz.; € 7,95.

Zeven preken uit de eerste algemene brief van de apostel Johannes.

"365 dagen met Spurgeon"; door C.H. Spurgeon; uitg. De Groot Goudriaan – Kampen; ISBN 978 90 8865 003 1; 383 blz.; € 24,90.

Dagboek met fragmenten geselecteerd uit preken die Spurgeon hield, toen hij verbonden was aan de kerk aan de New Park Street te Londen.

"Verloren en gevonden"; door Johan- nes Barueth; uitg. De Groot Goudriaan – Kampen; ISBN 978 90 6140 939 7; 141 blz.; € 16,50.

Zes preken over de verloren zoon.

"Kan ik zeker zijn van mijn zaligheid?"; door ds. D.A. Detmar; uitg. Frits Harde- man – Ede; ISBN 9 789071 272783, 62 blz.; € 7,95.

Drie preken n.a.v. 2 Timotheüs 1:12 mid- den.

"Dagelijks in de tempel"; door H.F. Kohlbrugge; uitg. De Groot Goudriaan – Kampen; ISBN 9 789061 409878; 384 blz.; € 23,50.

Bijbels dagboek. Met afzonderlijke tek- sten voor de feestdagen en de week van voorbereiding.

"Mijn Doopalbum"; door Gerdien Rou- wendal; uitg. De Groot Goudriaan – Kampen; ISBN 978 90 6140 908 3; 32 blz.; € 14,90.

Dit doopalbum bevat ruimte voor persoonlijke herinneringen en ook een prentenboekverhaal aan de hand waar- van ouders met hun kinderen kun- nen praten over de doop en de doop- dienst.

"De deserteur"; door André Boeder; uitg. Gereformeerde Bijbelstichting – Leerdam; ISBN 9 789072 186485; 182 blz.; € 9,95.

Leesboekje voor kinderen van 15 jaar en ouder.

"Een brief uit de gevangenis"; door Geesje Vogelaar-van Mourik; uitg. Gereformeerde Bijbelstichting – Leer- dam; ISBN 9 789072 186515; 97 blz.; € 5,75.

Leesboekje als 8^e deel in de Jef-serie, geschikt voor jong en oud.

zoveel meer. Niet dat hij daarin wil schrappen. "Een kerkelijke belijdenis van het voorgeslacht moet en mag niet worden verminkt". Er is wel een toelich- ting nodig, waarbij we er een (heel) andere interpretatie aan geven. Maar is dat de manier om met de belijdenis om te gaan? Voorheen zocht Van der Graaf toch meer aansluiting bij Hoedemaker, die een eeuw geleden dit artikel tegen- over Kuyper met klem verdedigde. De gedachte dat de kerk tegenwoordig in een minderheidspositie terecht geko- men is en de oude antwoorden daarom niet meer bruikbaar zijn, komt in dit boek herhaaldelijk aan de orde. De titel wijst ook al in die richting. Maar we moeten wel bedenken dat artikel 36 juist de belijdenis is van een verdrukte en vervolgte minderheidskerk. Daar legt het volgende artikel uit de NGB dui- delijk getuigenis van af.

Dat de normen van het Koninkrijk ook in het publieke leven tot gelding moe- ten worden gebracht, wordt door Van der Graaf uitdrukkelijk genoemd. Maar daarbij wil hij, in aansluiting bij Van Ruler, veel ruimte geven voor tolerantie. Niet als concessie, maar bij wijze van confessie. Dat tolereren van het kwade wordt theologisch gefundeerd in het geduld van God met de mens. Maar is dat het enige dat hier gezegd moet worden? Moeten we hier ook niet de toorn van God over de zonde in reke- ning brengen? Anders wordt de ernst van het kwaad gebagatelliseerd. Daarbij zal duidelijk zijn dat er ook onder een overheid die haar opdracht van Gods- wege ernstig neemt, veel is wat niet zo behoort te zijn. Het overheidsgezag heeft zijn principiële grenzen, de over- heid kan in de dagelijkse praktijk niet tegen alles optreden (antwoord 110 HC), het ware geloof kan nooit worden afgedwongen en het gaat om veel meer dan een uiterlijke gehoorzaamheid aan Gods geboden.

Hier en daar bevat het boek wat slordig- heden. De Ommelanden die zich aan- sloten bij de Unie van Utrecht liggen niet in Friesland maar in Groningen. De beslissende overgang van Hendrik IV naar de RK Kerk was niet in de Bartholo- meüsnacht, maar ruim 20 jaar later toen hij de bekende woorden sprak dat Parijs wel een mis waard is. Ook worden de Grondwet van 1848 en de Wet op de Kerkgenootschappen van 1853 door elkaar gehaald. Af en toe maakt Van der Graaf wat negatieve opmerkingen in de richting van de reformatorische zuil. Vol- gens hem ontkomt die niet altijd aan het imago dat de R in de naam belang- rijker is dan de C. Nu komt een imago lang niet altijd overeen met de werke-

BOEKENNIEUWS

Dr. ir. J. van der Graaf:
Een land van minderheden.
Uitg. Groen, Heerenveen, 2008
ISBN 9789058298829 255 blz. € 12,50

We leven tegenwoordig in een multicul- turele en multireligieuze samenleving. Welke positie dient de christelijke min- derheid daarin in te nemen? Wat moe- ten wij in die situatie aan met de notie van de theocratie? Die indringende vra- gen brachten dr. ir. J. van der Graaf, oud-

secretaris van de Gereformeerde Bond, tot het schrijven van een boek. Uitge- breid schenkt hij aandacht aan de histo- rische ontwikkeling. Van Diognetus tot Calvin en van Hoedemaker tot Van Ruler. Vervolgens probeert hij tot een positiekeuze te komen in de huidige samenleving. Een positiekeuze waarbij hij aansluiting wil houden bij de gere- formeerde traditie, maar toch ook wel veel concessies doet.

Met artikel 36 van de NGB kan hij niet

lijkheid. Bovendien is er veel wat zich christelijk noemt, maar daar ver vandaan is. Elders merkt hij op dat door de reformatorische verzuiling eerder het isolement van een volksdeel bevorderd is, dan dat het heilzaam geweest is voor de hele natie. Maar bijbels gezien is isolement geen negatief begrip.

Mijn moeite met dit boek is vooral dat Van der Graaf veel te veel aansluiting zoekt bij mensen als Van Ruler, Van de Beek, Bruins Slot, Bonhoeffer. Ook het herderlijk schrijven van de Hervormde synode uit 1964 "De politieke verantwoordelijkheid van de kerk" vindt bij hem veel instemming. Geen wonder dat dan de afstand groeit tot de gereformeerde belijdenis. Dat neemt niet weg dat we hier te maken hebben met een moeilijke problematiek. Ons land is inmiddels wel heel ver verwijderd van hoe het zou moeten zijn en de opmars van de islam verergert de situatie alleen maar. De vrede en de rust in de maatschappij staan onder druk. En dat zijn belangrijke zaken. Maar we moeten wel de waarheid en de vrede liefhebben (Zach. 8:19). Onze bede mag en moet gericht zijn op een gerust en stil leven, maar dan wel in alle godzaligheid en eerbaarheid (1 Tim. 2:2).

Apeldoorn,

C.S.L. Janse

A.W. Pink, Een waar geloof,
uitg. De Groot Goudriaan, Kampen;
ISBN 978 90 6140 708 9; 213 blz.;
€ 19,90.

Onder de zon is weinig nieuws. De meeste hedendaagse dwalingen en actuele discussies zijn in de kerkgeschiedenis terug te vinden. Op treffende wijze blijkt dat uit een boek uit 1932: *Een waar geloof*, geschreven door de Schotse theoloog Arthur Walkington Pink (1886-1952), nu in het Nederlands vertaald door E.J. Brouwer.

Pink (ook wel "de laatste der puriteinen" genoemd) was een beetje een kluizenaar. Dat is voor de lezer van dit boek wel goed om te weten. Hij was een wat sombere man met een wankele gezondheid, een teleurgesteld mens met een zeer pessimistische visie op de zichtbare kerk. Dat ging zelfs zo ver dat hij zijn vrienden adviseerde zich aan iedere vorm van kerkelijk leven te onttrekken. Omdat Pink veel nadruk legt op Gods soevereiniteit, werd hij door arminianen verguisd als een hyper-calvinist, en omdat hij voluit wijst op de menselijke verantwoordelijkheid, werd hij door hyper-calvinisten bespot als een arminiaan. Hij hoorde nergens bij, was voor de

één te zwaar en voor de ander te licht, en zo belandde hij kerkelijk in de berm.

De boeken van Pink bevatten meestal stevige kost. Zo ook *Een waar geloof*. In dit boek analyseert Pink wat er volgens hem tekort schoot aan veel evangelieverkondiging in zijn dagen. Voortdurend strijdt hij tegen de oproep om "gewoon te geloven" en tegen de suggestie dat de mens dat zelf zou kunnen. Bladzijde na bladzijde zet hij op losse schroeven wat niet verankerd is op Golgotha. Pink ontmaskert "mensen die wel geloof hebben, maar geen zaligmakend geloof", mensen die wel de beloften "graag en gulzig inslikken", maar die toch "vastgeklonken blijven in hun zondegraf", mensen die het Woord met vreugde ontvangen hebben, maar nochtans blijven leven op steenachtige grond.

Vanuit een diep inzicht in de Schrift beijvert Pink zich om echt van onecht te onderscheiden. Op het scherpst van de snede wijst hij de verschillen aan tussen christenen en hen die daarvoor doorgaan, tussen mensen die aan Hem geloven en die in Hem geloven, tussen het ware geloof en de valse zekerheid van hen die ten onrechte menen veilig in de ark te zijn. Veel aandacht heeft Pink voor mensen die Christus als hun Zaligmaker lijken te hebben aangenomen, maar toch onwillig blijven om zich daadwerkelijk aan Hem te onderwerpen, voor mensen die in Zijn Naam hebben geprofeteerd en die toch slechts de ongerechtigheid hebben gediend.

Een waar geloof is geschreven, hoe kan het anders, in de context van Pinks tijd en is gekleurd door zijn persoonlijke omstandigheden. Zijn boodschap vond in zijn tijd weinig gehoor. In de eenzaamheid van zijn studeerkamer groeide een grote verslagenheid over het kerkelijk leven van zijn dagen. Iain Murray, die een biografie schreef over zijn leven (*The life of Arthur W. Pink*), constateert dat Pink moeilijk kon omgaan met de verscheurdheid van het lichaam van Christus en daarom afstand nam van iedere vorm van geïnstitutionaliseerd kerkelijk leven.

Het boek valt in vijf delen uiteen. In deel 1 ("Tekenen der tijden") tekent Pink de treurige toestand van de kerk in zijn dagen. In deel 2 beschrijft de auteur wat de aard en de kenmerken van het ware geloof zijn. In deel 3 stelt Pink het komen tot Christus aan de orde en wat de belemmeringen op deze weg kunnen zijn. Deel 4 gaat over de zekerheid van het geloof. Het laatste deel beschrijft vier denkbeeldig vormgegeven gesprekken. Hoewel Pink een uitgesproken tegenstander was van het loswringen van teksten uit hun verband, kan men, in onze

tijd van oneliners en losse citaten, in dit boeiende boek volop grasduinen. Tot slot drie willekeurige regels: "U moet gered worden op Zijn voorwaarden, of u wordt helemaal niet gered." "Het ongehoofd is niet maar een zwakheid van de gevallen menselijke natuur, het is een gruwelijke misdaad!" En "Het is tijdverspilling om zaad te strooien op grond die nooit geploegd of omgespit is." Dit confronterende en strijdlustige boek is het waard om zin voor zin overdacht te worden.

Lieren,

J. van 't Hul

Ds. G.J. v.d. Noort,
Water voor de dorstigen.
Uitg. De Banier – Bunnik. ISBN:
978-90-336-0724-0. 225 blz., € 15,90

Meer dan dertig jaar na zijn overleden verschijnt nu een levensschets van wijlen ds. G.J. van den Noort en tien preken, samengesteld door J.M.A. Rodrigo. De schets is kort; de ruim 30 bladzijden bestaan uit een beschrijving van zijn betrekkelijk korte levensloop, waarin regelmatig geciteerd wordt uit de preken waarin de predikant iets uit zijn persoonlijke leven vertelde, wat passages die overgenomen zijn uit het herdenkingsboek dat de gemeente Krimpen aan den IJssel uitgaf bij haar dertigjarig bestaan, gebeurtenissen die zijn weduwe, mevrouw Van den Noort-van de Velde, de auteur meedeelde en wat foto's. Toen we de levensbeschrijving lazen, be kroop ons het gevoel dat er wel wat meer over het leven van deze geliefde predikant gezegd had kunnen worden. Toch heeft de auteur waarschijnlijk terecht de levensloop zeer summier gehouden, geheel in de lijn van hoe ds. Van den Noort dacht en leefde. Typerend voor hem is dat hijzelf geen enkele aantekening nagelaten heeft van de wegen en gangen die de Heere met hem heeft gehouden.

Ds. Van den Noort had zeer geringe gedachten van zichzelf. De Heere had hem al op jonge leeftijd laten zien dat hijzelf maar een handvol koren had, dat de Heere evenwel wilde gebruiken om op de onvruchtbare hoogten der bergen veel vrucht te geven. En dat is in zijn korte loopbaan - hij heeft slechts tien jaar gediend - werkelijkheid geworden. Het beklimmen van de kansel was voor hem telkens weer een onmogelijkheid. In

de consistorie smeekte hij menigmaal de broeders om wat mee te zuchten, terwijl zijn vrouw hem als het ware al naar de kerk had moeten duwen. Maar wat mocht dat dikwijls meevallen. In diezelfde consistorie was er na de dienst niet zelden grote verwondering en blijdschap dat de Heere weer zo wonderlijk had uitgeholpen. Ondanks zijn opzien preekte hij dikwijls vier keer op een zondag, vooral omdat de gemeente Capelle aan den IJssel op twee en later op drie plaatsen vergaderde, namelijk in West, in de nieuwbouw Middelwatering en in Krimpen. Na de vierde dienst zou hij soms nog wel een vijfde keer willen preken, ziende op de hulp die de Heere die dag geschonken had.

De jeugd had een warm plekje in zijn hart. Nagenoeg alle jongeren gingen graag bij hem naar de catechisatie. Wat kon hij hen de dienst des Heeren aanprij-

zen! De tien preken, naar we menen zijn de meeste in zijn Capelse tijd gehouden, zijn nagenoeg alle zeer geschikt voor de leesdiensten. De biddagpreek kan ook heel goed op een zondag gelezen worden. Eén preek is te persoonlijk getint om in een leesdienst te gebruiken. In deze preek schetst hij zijn werkzaamheden die hij had met het beroep van Zeist. We herinneren ons nog de golf van beroering die toen door de gemeente ging. Naast de vrije stoffen treft de lezer nog een adventspreek aan, een preek voor oudjaar, voor Nieuwjaar, voor Pasen en voor Pinksteren. De preken kunnen we typeren als gunnend en schriftuurlijk bevindelijk, waarin vooral ook het pas beginnende nieuwe leven een plaats krijgt. Van harte ter lezing aanbevolen.

Capelle aan den IJssel, B. Agteresch

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK BEDANKT

Voor Markham (Can.):
ds. G. Clements te Gouda.

■ 75-JARIG BESTAAN Geref. GEMEENTE OUDEMIRDUM

Op 9 maart j.l. was het 75 jaar geleden dat de Gereformeerde Gemeente van Oudemirdum werd geïnstituëerd.

Op 15 augustus 1933 werd het bestaande kerkgebouw in gebruik genomen in een dienst waarin wijlen ds. J. Vreugdenhil van Kampen voorging.

In verband met dit feit zal er een herdenkingsdienst op **vrijdag 15 augustus** worden gehouden in ons kerkgebouw waarin ds. C. Vogelaar zal voorgaan.

Aanvang 19.30 uur.

Kerkenraad Geref. Gemeente
Oudemirdum

■ KERKDIENTEN VAN MELISKERKE IN DE KERK VAN AAGTEKERKE

Wegens verbouwing van de kerk in Meliskerke houdt onze zustergemeente van Meliskerke al een half jaar de kerkdiensten bij ons in Aagtekerke. De verbouwing van de kerk in Meliskerke kost meer tijd dan verwacht. Het verzoek van de kerkenraad van Meliskerke om nog

tot half september de diensten in onze kerk te mogen houden hebben wij ingestemd. Dit houdt in dat we in Aagtekerke dit jaar **GEEN** speciale diensten kunnen beleggen voor de vakantiegasten. **De speciale dienst voor vakantiegasten om 11.00 uur kan deze zomer dus niet gehouden kan worden.** Op zondag **20 juli** is er om **11.00 uur** een dienst van Meliskerke en **vanaf 27 juli** begint de dienst om **11.30 uur**. Dit zijn dus diensten voor de gemeente van Meliskerke. Wilt u, als u in Aagtekerke of omgeving dit jaar met vakantie hoopt te komen, hiermee rekening houden?

Verdeel uw kerkgang over de verschillende diensten en de gemeenten in de omgeving!

Kerkenraad Geref. Gemeente
Aagtekerke

■ VERSLAG INGEBRUIKNAME VERGROTE KERKGEBOUW SCHERPENISSE

Op dinsdag 10 juni 2008 mochten we ons vergrote kerkgebouw in gebruik nemen. Het kerkgebouw werd uitgebreid met ruim 200 zitplaatsen tot 680. Diaken G.C. Quaak, voorzitter van de bouwcommissie, memoreerde enkele zaken over het bouwproces. Al in de tijd van wijlen ds. E. Venema werd gedacht om meer zitplaatsen te verkrijgen. In de

tijd van ds. A.A. Brugge kregen de plannen een vaste vorm. Het architectenbureau Van Beijnum ontwierp 2 varianten: de kerkzaal verlengen en ook onder het nieuwe gedeelte zalen aanbrengen of alleen een galerij plaatsen inclusief een nieuwe consistorie. Uiteindelijk koos de ledenvergadering voor uitbreiding van de kerkzaal met verplaatsing van het orgel boven de preekstoel, en onder het nieuwe gedeelte een vergaderzaal, keukens en bibliotheekruimte. Ook is er een nieuwe consistorie gebouwd. Er is veel zelfwerkzaamheid geweest met hulp vanuit de leden. De hoofdaannemer en onderaannemers komen ook allemaal uit de eigen gemeente. Zo kon in betrekkelijk korte tijd iets heel moois tot stand gebracht worden. Het geheel heeft 1,35 miljoen euro gekost. Ook mogen we er op terug zien, dat de weersomstandigheden zo waren, dat er steeds doorgewerkt kon worden. Na 10 weken gastvrij gekerkt te hebben in de Maartenskerk te Sint-Maartensdijk, kunnen we nu weer in onze vernieuwde kerkzaal Gods Woord horen. De voorzitter van de bouwcommissie droeg de kerk over aan de voorzitter van de kerkenraad. Ds J. Schipper leidde deze bijzondere kerkdienst. Na votum en groet zongen we Psalm 138:1 (berijming van Datheen). Na het gebed en het zingen van Psalm 84:1 en 5, begon ds. Schipper met een kort historisch overzicht te geven van de gemeente, die rond 1860 ontstaan is als Oud Gereformeerde Gemeente. Later sloot de gemeente zich aan bij het kerkverband van de Gereformeerde Gemeenten.

De tekst voor de prediking was Psalm 27:4. Het thema was: 'De begeerte van David'. De onderverdeling in 2 gedachten: 1e de inhoud van die begeerte en 2e het doel van die begeerte. In de eerste gedachte werd het leven van David geschetst en zijn geloofstaal in de verdrukking; zijn vertrouwen op de Heere. Bij David ging het om Gods gemeenschap in en door Christus. Daar ging zijn hart door genade naar uit. Daarin ligt de echte blijdschap en rust naar Gods wil om Hem nu te mogen ontmoeten in Zijn huis. In de tweede gedachte kwam naar voren om in het midden van dit volk de Gods geheimen te mogen ervaren. Wie de Heere, de Drieënige God, nu wil zijn voor een doodschuldig volk. Na het dankgebed was de slotzang uit Psalm 133:1 en 3. Er was daarna nog gelegenheid om koffie of thee te drinken in de zaal naast de kerk voor degenen, die bij de bouw betrokken waren en voor degenen, die van ver waren gekomen.

Kerkenraad Geref. Gemeente
Scherpenisse

■ **MUTATIE KERKELIJK
JAARBOEK 2008**

Pag. 376, gemeente HAMILTON (Ontario - Canada)

BERICHTEN

■ **PSALMZANGAVOND
TE NUNSPEET**

Op **zaterdag 26 juli** zal er een psalmzangavond worden georganiseerd in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Nunspeet, hoek Brinkersweg/Aarweg. Het thema van de avond is: 'Jeruzalem, haar heerlijkheid, haar verwoesting, haar herstel'. Ds. A. Schot zal de leiding hebben en meditaties over het thema verzorgen. Organist is dhr. J.J. van de Poel. Aanvang: 19:30 uur. Collecte t.b.v. het deputaatschap voor Evangelisatie.

■ **CURSUS KERKELIJK ORGELSPEL**

De Cursus Kerkelijk Orgelspel van de VOGG start in september een nieuw cursusjaar. Voor de 14de achtereenvolgende maal wordt deze cursus gegeven in Rotterdam.

U kunt zich nu opgeven voor **CKO-1-2**: het eerste jaar waarin u les krijgt in solfège, algemene muziekleer, muziekgeschiedenis, orgelbouwkunde, koraalspel en vrij orgelspel. Het eerste cursusjaar wordt afgesloten met toetsen over de eerste vier genoemde vakken. In het tweede jaar wacht u, naast toetsen over algemene muziekleer i.c. kerkmodi, muziekgeschiedenis en orgelbouwkunde, óók de praktische toetsen koraalspel en vrij orgelspel. Bij een goed resultaat ontvangt u na twee jaar het 'Getuigschrift Kerkelijk Orgelspel A'.

U kunt zich dit jaar *niet* opgeven voor **CKO-3-4**. Volgend jaar kunt u zich weer opgeven voor deze eveneens tweejarige cursus. Dit komende cursusjaar doen we namelijk alléén CKO-4.

U krijgt in deze cursus geen "orgelles" zoals dat gegeven wordt door diverse docenten. In deze cursus wordt in groepsverband stil gestaan bij alle facetten die van belang zijn om bijvoorbeeld in een eredienst als organist goed te kunnen functioneren.

Deze cursussen zijn dan ook bedoeld voor iedereen die interesse heeft in het vak "kerkorganist", of voor diegenen die meer willen weten van het vak kerkmuziek. De cursus wordt gegeven door zeer

Het faxnummer van W. Verhey (Clerk) is: 00-1-905-648-6395.

ervaren docenten rondom het prachtige orgel van de 'Guido de Brès' te Rotterdam op de zaterdagochtend gedurende het winterseizoen. Het cursusgeld bedraagt € 250,- voor leden van de VOGG en € 275,- voor niet-leden. Dit cursusgeld is inclusief de examengelden.

Nadere informatie over deze cursus kunt u opvragen bij de cursusleider van de CKO. U kunt zich bij hem opgeven óf via de website van de VOGG: www.kerkenmuziek.nl

Graag vóór 30 augustus 2008.

Namens de CKO van de VOGG,
de cursusleider,
H.C. de Gelder, Wilhelminastraat 43,
3264 XR Nieuw-Beijerland,
tel. 0186-692088

■ **WEBSITE DEPUTAATSCHAP
STUDERENDEN**

Sinds kort kan de website van het Deputaatschap Studerenden worden geraadpleegd onder de naam **www.studentengg.nl**. De website is vooral bedoeld om onze studenten aan hogescholen en universiteiten steeds op de hoogte te houden van de conferenties en kringen. De site geeft dan ook informatie over:

- het deputaatschap; hoe is het samengesteld en wat doet het;
- de conferenties. Het programma voor de eerstvolgende conferentie op **5 en 6 september** is opgenomen. Via de site kunnen studenten zich voor deze conferentie opgeven. Van conferenties van de laatste jaren kunnen de lezingen worden ingezien en geprint;
- de studentenkringen. In acht plaatsen zijn studentenkringen die om de drie of vier weken samen komen. Het doel van de kringen is studie en bezinning, bevorderen van de onderlinge band en gezelligheid. De kringen worden geleid door één of twee mentoren. Naast de vergaderingen van de kringen zijn er ook sociale activiteiten en weekends. De site geeft informatie van de plaatselijke kringen: adressen, vergaderingen, activiteiten en onderwerpen. Enkele kringen hebben een

VAN DE REDACTIE

• De Saambinder zal **niet** op **31 juli a.s.** verschijnen. Gelieve hiervan goede nota te nemen, in het bijzonder met het oog op het aanleveren van opgaven inzake kerkdiensten, kerknieuws en andere berichten voor plaatsing in het nummer van **24 juli a.s.** Laatstbedoeld nummer geldt dus voor **twee weken**.

• Het komt regelmatig voor dat e-mailberichten, die bedoeld zijn voor de redactie-secretaris, worden gezonden naar het **onjuiste** adres: jjverhage@kliksafe.nl, met als gevolg dat deze berichten door dhr. J.J. Verhage te Lisse worden ontvangen. Het **juiste** e-mailadres van de redactiesecretaris is jj.verhage@kliksafe.nl (dus met een **punt** tussen jj en verhage). Zie ook het colofon (op pag. 2 van elk nr. van De Saambinder).

eigen website, die via doorklikken kan worden bereikt.

Deputaatschap Studerenden

■ **KONINKLIJKE
ONDERSCHIEDING**

Op 20 juni 2008 mocht dhr. **A. Saly**, organist van de Gereformeerde Gemeente te Krimpen a/d IJssel, een koninklijke onderscheiding ontvangen. Hij is benoemd tot lid in de Orde van Oranje-Nassau. Tijdens een bijeenkomst in de zaal van de Sebakerk werden hem de bijbehorende versierselen door burgemeester Jansen van Krimpen a/d IJssel uitgereikt. Dhr. Saly kreeg zijn onderscheiding i.v.m. het feit dat hij 50 jaar geleden binnen de Gereformeerde Gemeenten benoemd werd als organist. Ook langs deze weg willen wij dhr. Saly van harte feliciteren met deze koninklijke onderscheiding. De Heere zij hem, samen met zijn vrouw en kinderen, ook in de toekomst goed en nabij en geve hem krachten om zijn dienend werk als organist binnen onze gemeente te mogen verrichten.

Kerkenraad Geref. Gemeente
Krimpen a/d IJssel

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 20 JULI 2008

Aagtekerke 8.45 en 14.30 uur ds. Neele; Aalburg 14.30 uur ds. M. Karens; Aalst 14.30 uur ds. Melis; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Almelo 15.00 uur ds. Schreuder; Alphen a/d Rijn 16.30 uur ds. Paul; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Amsterdam-Noord 18.30 uur stud. Maljaars; Andijk 16.00 uur ds. Van Dieren; Apeldoorn 17.00 uur stud. Labee; Arnhem 10.00 en 17.00 uur ds. Kleppe; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Terlouw; Barneveld 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. De Heer; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 19.00 uur ds. Clements; Bodegraven 10.00 uur ds. Paul; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. Hoogerland; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur leesdienst en 19.00 uur ds. Joosse; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Den Helder 19.15 uur ds. Heijkamp; Deventer 15.00 uur ds. De Heer; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. Schipper; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. J. Karels; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. Brugge; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 12.15 uur ds. F. Mulder en 19.00 uur ds. Van Belzen; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. W.J. Karels; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur ds. Heijkamp; Enter 9.30 en 18.30 uur ds. Moerkerken; Ermelo 15.00 uur ds. W.J. Karels; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Vogelaar; Goes 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. Driessen; 's-Gravenpolder 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. Van der Net; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. Joosse; Herkingen 10.00 en 18.00 uur stud. IJsselstein; Hilversum 10.00 en 16.00 uur stud. Maljaars; Hoogeveen 9.30 en 15.30 uur ds. Tuinier; Hoogvliet 10.00 en 16.00 uur stud. Boeder; Houten 11.00 en 17.00 uur leesdienst; Kampen 9.30 uur leesdienst en 15.00 uur ds. Tanis; Kamperland 15.30 uur ds. Van der Net; Kapelle-Biezeling 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Krabbendijke 9.30, 14.00 en

18.00 uur ds. Verhoef; Kruijningen 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Leerdam 15.30 uur ds. Bakker; Lelystad 9.30 en 16.00 uur ds. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Marknesse 9.30 uur ds. Tanis; Meliskerke (in Ger. Gem. Aagtekerke) 11.00 en 19.00 uur ds. Moens; Melissant 15.00 uur stud. IJsselstein; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur leesdienst en 14.00 uur ds. Van Gelder; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Van Gelder en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. Van Manen; Mijdrecht 19.00 uur ds. Visscher; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Vermeij; Nieuwdorp 14.00 uur ds. Van Krimpen; Nieuwer ter Aa 15.30 uur ds. W. Harinck; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. Gunst; Nisse 14.30 uur ds. Moens; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Ooltgensplaat 14.30 uur ds. Schipper; Oostereind-Texel (in de Maartenskerk) 11.30 en 16.30 uur ds. De Leeuw; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. Hakvoort; Oostkapelle 15.00 uur stud. G.W.S. Mulder; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. Pater; Opperdoes 10.00 en 19.00 uur ds. Van Dieren; Oudorp 9.30 en 18.30 uur ds. P. Blok; Oudemirdum 9.00 en 14.30 (eigen gemeente) en 11.00 en 18.30 uur (vakantiegasten) ds. De Waard; Poortugaal 18.00 uur stud. Boeder; Rhenen 18.30 uur stud. Bredeweg; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur leesdienst; Ridderkerk-Slikkeveer 9.30 en 16.00 uur ds. Zippro; Rijssen-Noord 9.30, 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur leesdienst; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 uur ds. P. Mulder; Rotterdam-Centrum 14.30 uur ds. Brugge; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 15.00 uur stud. Bredeweg; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. Verschuure; Scheveningen 19.00 uur ds. Driessen; Sint Annaland 14.30 uur ds. De Jongste; Sint Philipsland 15.00 uur ds. Hakvoort; Sliedrecht (Middeldiepstraat 31) 12.00 uur leesdienst en 19.00 uur ds. Veenendaal; Soest 9.30 en 16.00 uur ds. Verweij; Spijkenisse 19.00 uur ds. Terlouw; Sprang-Capelle 9.30 en 15.00 uur stud. Van Rijswijk; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur leesdienst; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur stud. Labee; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. De Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen

10.00 en 18.30 uur ds. Bakker; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Utrecht 18.45 uur ds. Kattenberg; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Vlaardingen 19.00 uur ds. Silfhout; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 14.00 uur leesdienst en 18.00 uur ds. Golverdingen; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.00 en 18.30 uur ds. Meeuse; Wierden 14.00 uur (in Herv. Kerk, Piksenweg 2 te Hoge Hexel) en 19.00 uur (in Taborkerk, Jacobsonstraat 8-a te Wierden) leesdienst; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Boogaard; Zoetermeer 15.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Veenendaal; Zwolle 9.30 en 19.00 uur leesdienst.

■ DINSDAG 22 JULI 2008

Aalburg 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Brakel 19.30 uur ds. Van Aalst; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. Moens; Drachten 19.30 uur ds. W.J. Karels; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 19.30 uur ds. W. Harinck; Enter 19.30 uur stud. Bredeweg; Nijkerk 19.30 uur ds. Van Dieren; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. Van Manen (H.D.); Oostereind-Texel 19.00 uur ds. De Leeuw; Opperdoes 19.30 uur ds. Mondria; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. Veenendaal; Terwolde-De Vecht 19.30 uur ds. Beens.

■ WOENSDAG 23 JULI 2008

Beekbergen 19.30 uur ds. Verschuure; De Valk-Wekerom 19.00 uur ds. Van Boven; Elspeet 19.30 uur ds. De Heer; Ermelo 19.30 uur ds. De Wit; Genemuiden 19.30 uur ds. Joosse; Hoogeveen 19.30 uur ds. Vogelaar; Kamperland 19.30 uur ds. Van Belzen; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. Silfhout; Leerdam 19.30 uur ds. Schreuder; Leiderdorp 19.30 uur ds. Hogchem; Naaldwijk 19.45 uur ds. Schot; Nieuwdorp 19.30 uur ds. Hakvoort; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. M. Karens; Poortugaal 19.30 uur ds. Van Gelder; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. Melis; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. Van Manen; Spijkenisse 19.45 uur ds. Vermeij; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. Schipper.

■ DONDERDAG 24 JULI 2008

Berkenwoude 19.30 uur ds. De Leeuw; Dinteloord 19.30 uur ds. Schipper; Oosterland 19.30 uur ds. De Jongste; Poortvliet 19.30 uur ds. Van Belzen; Puttershoek 19.30 uur ds. Mondria; Scheveningen 19.30 uur stud. Van Rijswijk; Soest 19.30 uur ds. Van Boven; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. Van Aalst.

EVANGELISATIEPOSTEN

Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur.

U bent hartelijk welkom in de inloop/bijbelshop 't Wuiver, Stationsweg 96a, Alkmaar (t.o. NS- en busstation). Openingstijden: dinsdag t/m vrijdag van 10.00-16.00 uur, zaterdag van 13.00-17.00 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; kerkgebouw Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur.

Steun het evangelisatiewerk door uw gift en belangstelling. Breng eens een bezoek aan onze evangelisatiepost. Hartelijk welkom! Openingstijden: dinsdag tot en met zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur.

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur, ev. L. Versteeg. Op vakantie in Friesland? Welkom in onze inloop, die geopend is op vrijdag van 11.00 tot 16.00 uur en zaterdag van 11.00 tot 15.00 uur.

Merksem:

Evangelist A. van Setten; kerkgebouw "De Bron", Oude Barellelei 64; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur. U bent ook hartelijk welkom in het inloophuis, geopend op donderdag van 14.30-21.30 uur, vrijdag van 10.00-15.00 uur en zaterdag van 10.30-13.00 uur.

Rotterdam:

Inloop- en Bijbelcentrum 'In de Gouwstraat', Gouwstraat 36-b, Rotterdam-Charlois.

Kom eens langs, u bent hartelijk welkom. De inloop is geopend van dinsdag tot en met zaterdag tussen 10.00 en 16.00 uur.

Tilburg:

Evangelist H.J. van den Boogaart; kerkgebouw Offenbachstraat 105. Samenkomsten zondag om 10.00 evangelist H.J. van den Boogaart en 18.30 uur stud. J. van Rijswijk. Het inloopcentrum "Het kruispunt" is geopend op: dinsdag en woensdag van 14.00-17.00 uur; donderdag van 10.00-14.00 uur en 18.30-21.00 uur en zaterdag van 13.00-16.00 uur. U bent hartelijk welkom.

ADVERTENTIES

Begravenis Verzorging Tollenaar

Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
Tel. 0115-612554 - Geen crematies

Te huur in **Gouda** voor studentes PABO of werkende meisjes, **mooi kamers**. Telefoon 0182-512188
06-23315661.

RST
Zorgverleners

KRAAMZORG

THUISZORG

RST Zorgverleners.
800 zorgverleners staan voor u klaar!
Voor identiteit en kwaliteit.

Bel voor informatie over kraamzorg, wijkzorg, gespecialiseerde verzorging, verpleging, (huishoudelijke) verzorging: 0342 - 42 23 24.
Of wordt zelf RST Zorgverlener!
Reageer op: 0342 - 40 54 65 of info@rstzorg.nl

Identiteit Kwaliteit!

Tel. (0342) 42 23 24

Burg. Kuntzeaan 27-a • Postbus 154
3770 AD Barneveld • Fax 03421-42 25 50
www.rstzorg.nl • E-mail: info@rstzorg.nl

KLASSE
MAAKT ONDERSCHIED

Stolk Orgels is hoofddealer van:
Johannus - Eminent
Domus - Ahlborn

Stolk Orgels
tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55,
Krabbendijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Nrd., Ormelingsstraat 36
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN PRIJS

Wij verzorgen begravenissen (geen crematies) op de gehele Veluwe, in Kampen e.o. en in Rijssen e.o.

Begravenisverzorgers:
G. v.d. Berg | D. Markusse | B.F. Nijhof | B. Vos

Nunspeet, Elburg e.o.	T 0341-253813
Kampen e.o.	T 06-53363828
Rijssen e.o.	T 0548-540053
overige plaatsen en b.g.g.	T 0577-401689

Begravenisverzorging Vos

Aardhuisweg 74, 3888 MG Uddel
tel. 0577-401689

BEGRAFENISVERZORGING VOS - VERTROUWD VERZORGD

BEGRAFENISVERZORGING KINA
010 - 458 31 12

Rotterdam, Drechtsbreek, Krimpenerwaard, Gouda
D.W. Schipper 010-4516626 J. Koerjman 0182-583932
Capelle aan den IJssel Gouda

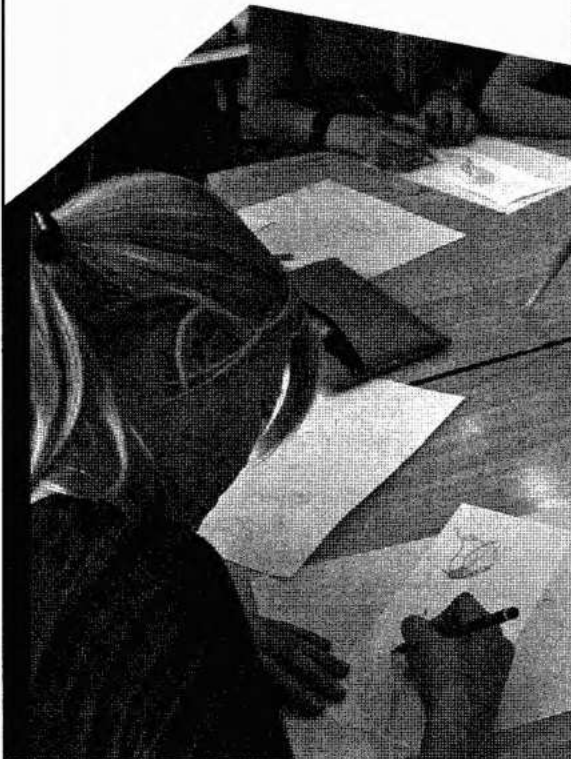
BOEDER SCHERPENZEEL
COMFORT KLEDING

SERVICE AAN
HUIS MOGELIJK

AMBTSKLEDING | ROUWKLEDING
KOORKLEDING | ZAKELIJKE KLEDING

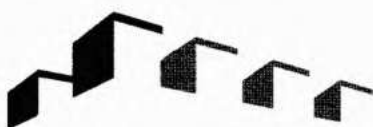
WWW.BOEDERCOMFORTKLEDING.NL
GLASHORST 123A | 3925 BR SCHERPENZEEL | T (033) 258 98 30

The School Board of the **Wartburg College** in **Rotterdam**, the Netherlands has the following **vacancies** for its locations in Rotterdam:

The Wartburg College is a Comprehensive School for vocational students, comprehensive and grammar schools. The School has a department of Content and Language Integrated Learning (TTO – bilingual education).

The College is a school with a Reformed identity. The basis for the education is the infallible Word of God, consisting of the Scriptures of the Old and New Testaments as explained in the Reformed confessions of faith. Our staff members, the students and their parents subscribe to the principles of our school.

WARTBURG COLLEGE

CHRISTELIJK VOORTGEZET ONDERWIJS
OP REFORMATORISCHE GRONDSLAG

a. Native speaker – Guido de Brès

to teach English lessons (20 – 28 hours a week) in our TTO department (bilingual education – at least half of the curriculum is taught in English, the other lessons are taught in Dutch). It concerns a temporary job from September till the end of December 2008 due to pregnancy leave of two of our teachers.

b. Native speaker – De Swaef

to teach English lessons in small groups for the period of two years in our school for vocational education “De Swaef” in Rotterdam. This job will possibly be continued after this period.

c. Enthusiastic teachers – Guido de Brès

to teach the following subject(s) (in English) for the coming years:

- music and choir
- art & design
- geography
- citizenship
- biology
- religious education

Anyone interested in the positions a. and c. should contact Mr. C. van den Broek, vice- principal TTO department Guido de Brès, +31 (10) 292 39 00 (email: gbv@wartburg.nl)

For position b. please contact Mr. H. Booi, interim manager De Swaef, +31 (10) 480 14 22 (email: sbo@deswaef.wartburg.nl)

Applications may be sent to:

Wartburg College
t.a.v. Drs G.J.A. Toonen
Postbus 9303
3007 AH Rotterdam
The Netherlands
Or to: cip@wartburg.nl

www.wartburg.nl

Orgelbouw Advies Commissie
 een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

Neem voor meer informatie contact op met
 Dhr. H. den Hollander
 Tel. (010) 435 44 35

VOGG
 Vereniging van Organisten der Gereformeerde Gemeenten

Te koop: ruime vrijstaande **hoekwoning** in het mooie Lingedorp **Geldermalsen**, met aangebouwde garage met bergzolder. Bjr. 1998. Perc.opp.vl. ± 565 m², verzorgde tuin met veel privacy. Zeer geschikt voor flink gezin. Goede bereikbaarheid van div. scholen en kerken, alsmede treinverbindingen en aansl. naar de grote wegen o.a. richtingen Utrecht, 's-Hertogenbosch, Arnhem, Gorinchem, Dordrecht enz. Vr.pr. € 568.000,- k.k. Meer info: 0345-571274.

Uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland biedt de SHG gekwalificeerde kraamzorg en gezins- en bejaardenzorg die aansluit bij uw manier van leven. Dit houdt voor ons in dat Bijbelse normen en waarden de basis vormen voor uw dagelijkse levenshouding en mediagebruik.

SHG

Kraamzorg
 Meldt u tijdig aan om teleurstelling te voorkomen. Voor informatie of inschrijving kunt u ons bereiken op telefoonnummer **0187 - 48 91 73** b.g.g. 0342 - 49 21 55. Op werkdagen van 9.00 - 11.00 uur en van 13.00 - 15.00 uur en op vrijdagavond van 19.00 - 21.00 uur.

Gezins- en bejaardenzorg
 Voor informatie of inschrijving kunt u ons bereiken op telefoonnummer **0166 - 65 26 05**. Op werkdagen van 9.00 - 11.00 uur en op vrijdagavond van 19.00 - 21.00 uur. De gratis brochure zenden wij u graag toe.

BOEKENMARKTEN ELSPEET
D.V. 26 juli en 9 augustus.
 Aan de Schapendrift vindt u weer 30 kramen met theologie, jeugd en kinderboeken.
 Info **0184-684808**.

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING G. WEGENAAR

Buurtlaan West 26 tel. 0318-526641
 3905 JR Veenendaal www.wegenaar.nl

Wij verzorgen begrafenissen in Veenendaal, Ede, Bennekom, Wageningen, Rhenen e.o.

Begrafenisverzorging Kamsteeg
 0183-449494 06-22140547
 dag en nacht bereikbaar en overal te ontbieden.
 P.F. Kamsteeg - Andel

begrafenisverzorging T. den Hollander

Begrafenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, den Haag en omstreken.
 Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.
 Geen crematies.
 Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
 3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

T.h. Zuna bij Rijssen 6/8 pers. bungalows v.a.g.v. Zeer geschikt voor gezinnen met kinderen en 55+ die van rust en ruimte houden. Mooie fiets-, vis-, zwemgelegenheden; 55+ buiten schoolvak., korting. Vanaf week 36 alle accommodatie beschikbaar. Bel voor info 0548-512790 of kijk op www.vakantieoordholsappel.nl

Te huur **ruime vakantiewoning** in **Zuid-Alberta**, Canada, omgeving van Lethbridge. Prachtig gelegen, uitzicht op rivier, prairie en Rocky Mountains, dichtbij dorp en kerken. Voor inlichtingen 00-1403-553-4023. Hollands sprekend.

HARKES *Persoonlijke zorg voor uw begravenis*

Telefoon (0172) 21 21 22
 Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop
 Wij verzorgen alleen begrafenissen - Dag en nacht bereikbaar

Historische verhalenserie

DEEL 1

3e DRUK

In dienst van de Koning
 A. Vogelaar van Amersfoort
 Uit het leven van ds. G.H. Kersten
 13,95

DEEL 2

2e DRUK

Het Hoge Huis van Sion
 R. Hoogerwerf-Holleman
 De watersnood van 1953 op Schouwen-Duiveland
 12,95

DEEL 3

NIUW!

De Milde Hand
 R. Hoogerwerf-Holleman
 De Tweede Wereldoorlog in de Ablasserwaard
 Tijdelijk 9,95

Bestelbon

Ik bestel hierbij:

..... ex **In dienst van de Koning** à 13,95
 ex **Het Hoge Huis van Sion** à 12,95
 ex **De Milde Hand** à 9,95

Naam

Adres

Postcode

Woonplaats

Telefoonnr.

U kunt deze bon, in een envelop zonder postzegel, zenden aan:
 De Ramshoorn, Antwoordnummer 860, 4460 WB Goes

Deze verhalenserie is ook verkrijgbaar in onze stand tijdens de Duikenburgse Dagen 2008 en de beurs Naar Buiten 2008

 uitgeverij en boekhandel 'de Ramshoorn' Lange Vorststr. 21 Goes (0113) 221909 info@ramshoorn.nl

Verkrijgbaar bij de boekhandel